

BİR KÖPRÜDEN GEÇTİK

Suriyeli Direnişçiler Anlatıyor

- DERS REHBERİ -

KİTAP HAKKINDA

Bir Köprüden Geçtik: Suriyeli Direnişçiler Anlatıyor, Suriye'deki ayaklanmanın, savaşın ve mülteci krizinin hikâyesini Wendy Pearlman'ın 2012'den 2016'ya kadar Ortadoğu, Avrupa ve Amerika Birleşik Devletleri'nde 300'den fazla yerinden edilmiş Suriyeli ile yaptığı röportajlarla anlatıyor.

Yazarın genel çerçeveyi sunduğu bir girişin ardından, kitap tamamen Suriyelilerin kendi sözleriyle ifade ettiklerinden oluşuyor. Farklı uzunluklarda bireysel ifadeler, kronolojik olarak; Hafez ve Beşar Esad'ın otoriter rejimleri altındaki yaşam ile başlayan Suriye çatışmasının önemli aşamalarını ve daha sonra 2011 Arap Baharı'nın bir parçası olarak barışçıl protestoların başlamasını, hükümetin bundan sonraki baskısını, parçalanmış bir isyanın tırmanmasını ve askeri gücü, sivillerin günlük deneyimlerini, savaş koşullarını ve milyonlarca mültecinin zorunlu göçünü anlatıyor.

Zamanımızın en kötü insani felaketlerinden birine anlaşılabilir ve kapsamlı bir insani bakışla yaklaşan kitap, hem Suriye çatışmasını açıklıyor hem de sıradan insanların bunu yaşamasının nasıl bir şey olduğunu aktarıyor.

YAZAR HAKKINDA

Wendy Pearlman, Northwestern Üniversitesinde profesör. Arapça biliyor. Lübnan, Ürdün, Mısır, Fas, İsrail, Batı Şeria ve Gazze Şeridi de dahil olmak üzere Arap dünyasında yirmi yılı aşkın bir süre çalıştı. Ortadoğu hakkında düzinelerce makaleye ek olarak Filistin ulusal hareketi hakkında iki kitap yazdı. Harvard, Georgetown ve Brown'da eğitim gördü. Illinois, Chicago'da yaşıyor.

GİRİŞ

Suriye siyasetini anlamak için, devlet (tanınmış bir bölgedeki bir ülkenin kalıcı kurumları) ve rejim (devlet organizasyonunu kimin ve nasıl kullandığını belirleyen kurallar) kavramlarını iyi ayırt etmek gerekiyor. Bir devlet olarak Suriye devletinin ve bir rejim olarak Esad rejiminin kökenleri hakkında neler öğrendiniz?

Suriye'nin Ortadoğu'daki diğer ülkelerle ortak noktaları nelerdir? Suriye'nin tarihi büyük Arap dünyasındaki gelişmelerden nasıl etkilendi?

BÖLÜM 1: OTORİTERLEŞME

1. İlyas, Suriye'nin istikrarlı göründüğünü ancak bunun "gerçek istikrar" olmadığını söylüyor. Bununla ne demek istiyor? Suriye'nin siyasi statükosu ne şekilde aynı anda hem istikrarlı hem de istikrarsızdı?
 2. Güvenlik aygıtı -ordu ve güvenlik güçlerinin yanı sıra vatandaş cezalandırma yetenekleri anlamında- Esad rejimini ayakta tutmada nasıl rol oynuyor?
 3. Birçok Suriyeli şunu söylüyor: "Konuşmayın, duvarların kulakları vardır." Bu ne demek? Devlet ve toplum arasındaki ilişki, toplum içindeki ilişkiler ve hatta bireylerin kendileriyle olan ilişkileri hakkında neyi anlatıyor?
 4. Hadia, Sana ve Ayham okul anılarını nasıl anlatıyor? Onların hikâyeleri rejimin okullara yaklaşımı ve çocukların sosyalleşmesi hakkında hangi fikirleri veriyor?
-

BÖLÜM 2: UMUDUN HÜSRANI

1. Beşar Esad 2000 yılında iktidarı ele geçirirken neden birçok Suriyeli umutluydu? Ne umuyorlardı ve neden hayal kırıklığına uğradılar?
 2. Beşar Esad'ın başkanlığında ne gibi ekonomik değişiklikler yaşandı? Bu değişiklikler yurttaşları nasıl etkiledi?
 3. Hükümet yolsuzluğu nedir? Bu sıradan insanları ve onların hükümet hakkındaki görüşlerini nasıl etkiliyor?
 4. Kitabın tanıtımı ve ilk iki bölümü, nüfusun çoğunluğunun Sünni Müslüman Arap ve geri kalanı farklı dini veya etnik azınlıklardan oluşması, Suriye'nin çeşitliliğinin referansı olarak gösteriliyor. Siyasetin bu farklı topluluklar arasındaki ilişkileri nasıl şekillendirdiği hakkında ne öğrendiniz?
-

BÖLÜM 3: DEVRİM

1. "Arap Baharı" otoriter rejimlere karşı başlatılan kitlesel ayaklanmalar için popüler bir isim oldu. 2010 yılında Tunus'ta başladı, daha sonra Mısır'da devam etti ve 2011 yılında Ortadoğu geneline yayıldı. Arap Baharı protestolarında Suriyeliler diğer ülkelerden farklı olarak nasıl bir yol izledi?
 2. Suriyeliler kendi ülkelerinde gösterileri başlatmak için ne gibi engelleri aştılar?
 3. Ciddi risklere rağmen, insanları protestolara katılmaya iten ne oldu?
 4. Konuşmacılar protestoya katılmanın kişisel deneyimlerini nasıl tanımlıyor? Neden protestoları bu şekilde deneyimlemişler?
 5. Suriye'deki ayaklanmayı, birkaç çekingen gösteriden, Esad rejimini devirmek için ülke çapında bir isyana dönüştüren nedir?
-

BÖLÜM 4: BASKI

1. Başkan Esad, düzinelerce insanın öldürüldüğü on iki günlük protestodan sonra ilk konuşmasını yaptı. Merakla beklenen bu konuşmanın etkisi ne oldu?
 2. Devlet baskısının protestoları nasıl etkilediği, sosyal hareketler çalışmalarında, tarih boyunca ülkelerde ve küresel ölçekte epeydir çözülmeyi bekleyen bir bulmaca. Protesto hareketlerini bastıran rejimler, genelde bunun daha sonraki protestoları engelleyeceğine inanırlar. Ancak, bazen tam tersi olur ve devlet baskısı protestoları artırır ve şiddetlendirir. Suriyelilerin hikâyeleri hükümet baskısının amaçlanan sonucu veya geri tepmesi hakkında nasıl bir fikir veriyor?
 3. Mezhepler (herhangi bir dini inanç içindeki alt bölümler) ve mezhepçilik (bu dini inançları siyasi kimlikler, güç ve sosyal ilişkiler için önemli görmek) birbirinden farklıdır. Okuduğunuz hikâyeler, 2011'den sonra Suriye'de mezhepçiliğin değişimi hakkında nasıl bir fikir verdi?
 4. Suriye'de hapishaneler nasıl? Suriye'deki çatışmada hapis cezalarının nasıl bir rolü var?
-

BÖLÜM 5: ASKERİLEŞME

1. Bazı muhalefet unsurları neden silahlanıp rejimle askeri mücadeleye başladı?
 2. Suriye muhalefetinin içindeki İslamcı grupların -hükümette ve kamusal hayatta İslam'a daha büyük bir rol çağrısında bulunanların- yükselişini nasıl açıklıyorsunuz?
 3. Silahlı isyancılar hangi sorunlarla karşılaştı? Neden?
 4. Bu bölümde konuşmacılar Suriye'den ayrılmak hakkında konuşmaya başlıyor. Onları ayrılmaya zorlayan nedenlerden bazıları nelerdir?
 5. Kinda'nın Suriyeli gelinler hakkındaki hikâyesinden hangi dersleri çıkardınız?
-

BÖLÜM 6: CANLI SAVAŞ

1. Savaşı yaşayan sivilleri için savaş hangi şekilde onlar için bir çeşit terördü? İnsanlar bu terörü, hangi yollarla "normalleştirdiler"?
 2. Yurttaşlar, sosyo-ekonomik sınıfları, cinsiyetleri ve diğer faktörlere göre savaşı deneyimleme konusunda nasıl farklılık gösteriyor?
 3. Şam yönetimi, 2013'teki kimyasal saldırıya karşılık ABD'nin ne yapmasını istedi? Neden?
 4. Konuşmacıların IŞİD hakkındaki görüşleri nedir?
-

BÖLÜM 7: GÖÇ

1. Milyonlarca Suriyeli neden mülteci olarak kaçtı? Suriye sınırındaki ülkelerde bulunan mülteciler neden Avrupa'ya göç etmenin yollarını arıyor?
 2. Mülteciler ne gibi zorluklarla karşılaşılıyor?
 3. Mülteci olmak, hangi şartlar altında yeni fırsatlar açar?
 4. Yerleştikleri ülkeye göre, mülteciler arasındaki benzerlikler ve farklılıklar nelerdir?
 5. Mülteci çocukları nasıl bir gelecek bekliyor?
 6. Yasmine "memleket" kavramını tartışıyor. Yasmine için memleket ne anlama geliyor? Diğerleri için ne anlama geldiğini düşünüyorsunuz?
-

BÖLÜM 8: YANSIMALAR

1. Konuşmacılar Suriye'deki olaylardan bahsederken hangi duyguları ifade ediyorlar?
 2. Konuşmacılar, Suriye çatışmasından hangi dersleri çıkartıyor?
 3. Suriye çatışması, onu yaşayanları nasıl değiştirdi?
 4. Adam stabil bir ülkede yaşarken ahlaki değerleri korumanın ve stabil sistemler yaratmak için kötü eylemlerin yapıldığını unutmanın kolay olduğunu söylüyor. Bununla ne kastediyor? Adam'ın bu görüşlerinin ABD gibi ülkeler için çıkarımları nelerdir?
-

YAZIM YÖNLENDİRİCİLER

1. Otoriter rejimlerin nasıl ayakta kaldığı ve hangi şartlar altında çöktüğü konusunda Suriye bize ne öğretiyor?
2. Pek çok Suriyelinin gösterilere katıldığı 2011 başlarında, en çok öne çıkan sloganlardan ikisi "özgürlük" ve "haysiyet" oldu. Bu ifadeler Suriyeliler için ne anlama geliyor? Sizin için ne anlama geliyor? Bir politik sistemin vatandaşlarının özgürlük ve haysiyetini sağlaması ve koruması için hangi temel öğelere sahip olması gerekir?
3. Suriye çatışması, bireyleri pek çok zorlu seçimle ve görevle karşı karşıya getirdi. Kendinizi Suriyelilerin yerine koyun. Suriye'de olsaydınız siz ne yapardınız? Protesto mu ederdiniz, rejimi mi desteklerdiniz yoksa sessiz mi kalırdınız? Sizi isyancı bir savaşçı olmaya sürükleyecek saikler var mı? Hangi şartlar altında memleketinizde kalırdınız ya da mülteci olarak kaçardınız?
4. ABD'nin 2011'den sonraki yıllarda Suriye politikası ne olmalıydı? Bugün ne olmalı?
5. Milyonlarca Suriyeli Ortadoğu'da mülteci. Geçici oturma hakkına sahipler, genel olarak kayıt dışı işlerde düşük ücretlerde çalışıyorlar, kötü evlerde yaşıyorlar, yüz

binlerce çocuk okula gitmek yerine ailelerine destek olmak için çalışıyor. Bir milyondan fazla mülteci ya da sığınma arayan diğer Suriyeli ise Avrupa ya da başka bir yerde, çoğunlukla ailelerinden ayrılmış halde, yeni diller öğrenmeye, yeni hayatlar kurmaya çalışıyor. Uluslararası toplum bu mülteci krizi ile baş etmek için ne yapmalı?

6. Sıradan insanların kişisel ifadeleri bize tarih ve siyaset öğrenme konusunda nasıl yardımcı olabilir?

7. Kitabın ismi hem anlatıcılardan birinin söylediklerinden alıntı, hem de bir metafor. Bu başlığın anlamını yorumlayan bir deneme yazınız.

EK KAYNAKLAR

- Syria Direct, <http://syriadirect.org/>
 - News Deeply, “Syria” <https://www.newsdeeply.com/syria>
 - The Creative Memory of the Syrian Revolution, <https://creativememory.org/>
 - Institute for War and Peace Reporting, “Syria Stories” <https://syriastories.net/>
 - Qisetna “Talking Syria” <https://talkingsyria.com/>
 - The Syrian Observer, <http://syrianobserver.com/EN/Home>
 - Carnegie Endowment Middle East Center, “Syria in Crisis”
<http://carnegieendowment.org/syriaincrisis/>
 - International Crisis Group, “Syria” <https://www.crisisgroup.org/middle-east-north-africa/eastern-mediterranean/syria>
 - The Atlantic Council, “Syria Source”
<http://www.atlanticcouncil.org/blogs/syriasource>
 - Syria Sources in English, <https://syriasources.org/>
-